

BACKGROUND REPORT

PRAGUE PRAŽSKÝ
STUDENT STUDENTSKÝ
SUMMIT

ECOSOC

**Problematika drog v mezinárodním
organizovaném zločinu**

1. Úvod

Organizovaný zločin ohrožuje samotný chod států, ve kterých se vyskytuje, protože se snaží infiltrovat struktury jeho moci a ovládnout je ve svůj prospěch. Je doprovázen korupčními snahami, manipulací s policií i soudním systémem. Mnohdy bohužel organizovaný zločin překračuje hranice jednotlivých států, a může tak ohrozit stabilitu zemí v celém regionu. Praktiky organizovaného zločinu infiltrují státní aparát na všech úrovních, podřívají legální státní moc a ovlivňují ji.

Problematika drog v mezinárodním organizovaném zločinu nemusí sestávat pouze z výroby zákonem zakázaných látek (rostlinných či syntetických), držení, prodeje a pašování těchto látek, ale rozšířená je i kriminalita spojená s nezdaněnou distribucí, případně pašováním povolených (legálních) drog, jako je např. alkohol, nikotin (tabákové výrobky), případně různé léky.

Při bližším pohledu je jasné, že se problematika drog v organizovaném zločinu týká prakticky všech zemí světa, které mohou být místy výroby, tranzitními státy nebo místem, kam drogy míří za svými spotřebiteli.

2. Mezinárodní organizovaný zločin

Nejvýznamnějším dokumentem přijatým mezinárodním společenstvím, který se zabývá problematikou mezinárodního organizovaného zločinu, je **Úmluva OSN proti mezinárodnímu organizovanému zločinu** (United Nations Convention Against Transnational Organized Crime)¹ z roku 2000.

Pro ujasnění vlastního termínu organizovaný zločin existuje celá škála definic. Jako východisko je možné přijmout formulaci Ministerstva vnitra České republiky:

„Organizovaný zločin představuje závažné bezpečnostní riziko, ohrožující stabilitu světového hospodářského systému a v případě některých států i politický systém. Cílem organizovaného zločinu je dosažení maximálního zisku při vynaložení minimálních nákladů, a to zisku nejen materiálního, ale například i ve formě společenského a politického vlivu.“²

Pro sjednocení užívání termínu při jednáních na půdě Hospodářské a sociální rady Pražského studentského summitu bude ale vhodnější vycházet z definice skupiny organizovaného zločinu zakotvené přímo ve výše zmiňované úmluvě OSN:

„Organized criminal group shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or

---

¹ Plné znění úmluvy:

www.uncjin.org/Documents/Conventions/dcatoc/final_documents_2/convention_eng.pdf

² www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D

*more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit;*³

Dále řeší Úmluva problematiku definice samotného mezinárodního organizovaného zločinu:

"[...] an offence is transnational in nature if:

- (a) It is committed in more than one State;*
- (b) It is committed in one State but a substantial part of its preparation, planning, direction or control takes place in another State;*
- (c) It is committed in one State but involves an organized criminal group that engages in criminal activities in more than one State; or*
- (d) It is committed in one State but has substantial effects in another State.*⁴

Úmluva klade maximální důraz na snahu států o společný postup a tlačí na přijetí takové legislativy, která umožní mezinárodní spolupráci v potírání výše zmíněné kriminality. Definuje také různé nástroje (jako zmrazení účtů podezřelých osob, zabavování majetku apod.), které mohou vlády v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu využívat.

3. Obchod s drogami

3.1. Výroba pašování a distribuce drog

Hovoříme-li o distribuci drog, jde ve většině případů o velmi dobře propojené organizované skupiny na území více států. Poptávka po drogách v určitých zemích (především vyspělých) vyvolává vznik nabídky. V praxi se proto setkáváme se zeměmi, ve kterých se drogy vyrábějí, zeměmi tranzitními a místy spotřeby.

Místa výroby drog jsou často charakterizována faktory, jako je slabý vliv státní moci a absence jiných zdrojů obživy obyvatelstva. Např. Afghánistán je zemí produkce máku pro výrobu opia⁵, na jehož prodeji jsou místní farmáři zcela závislí. Obchod je prováděn mimo jiné organizovanými skupinami napojenými na radikální islámské hnutí Tálibán, kterému poskytuje finance potřebné pro jeho činnost. Drogové otázky

---

³ "Organizovaná zločinecká skupina bude označovat strukturovanou skupinu tří a více osob, existující po určitou dobu a jednající společně s cílem spáchat jeden nebo více závažných trestných činů, či přestupků ustanovených v souladu s touto Úmluvou, za účelem přímého či nepřímého, finančního či jiného hmotného obohacení."

⁴ "[...] přečin je mezinárodní povahy, pokud:
(a) Je spáchán ve více než jednom státě;
(b) Je spáchán v jednom státě, ale podstatná část jeho přípravy, plánování, řízení či vedení probíhá na území jiného státu;
(c) Je spáchán v jednom státě, ale je spojen s organizovanou zločineckou skupinou zapojenou do zločinných aktivit ve více než v jednom státě;
(d) Je spáchán v jednom státě, ale má podstatné dopady v jiném státě."

⁵ www.lideazeme.cz/clanek/obili-misto-maku

v Afghánistánu se týká rezoluce ECOSOC 2006/32⁶. Afghánistán spadá do oblasti označované jako „zlatý půlměsíc“, kam vedle něj patří i Írán a Pákistán.

Jiným případem je Bolívie a Peru. Žvýkání koky je zde běžnou součástí tamní kultury (jsou z ní připravovány čaje apod.) a přes dlouholetou snahu mezinárodního společenství donutit tyto státy bojovat proti toxikomanii spojené s produkcí koky⁷ je např. v Bolívii její pěstování pro vlastní potřebu legální. Potíráno je jen pěstování ve velkém, které je přes určitou snahu místních orgánů zdrojem kokainu určeného na export.⁸ Přírodní podmínky panující v Andách dávají prostor jen pro málo zdrojů obživy, i zde tedy vzniká patologická závislost farmářů na místních narkomafiích. Mezi další velké producenty kokainu v oblasti patří Kolumbie a Mexiko.

Dalšími regiony produkce drog jsou země tzv. zlatého trojúhelníku, hraniční oblasti Barmy, Thajska a Laosu. Autoritativní styl správy země, který je prosazován barmskou vládnoucí vojenskou juntou udržuje obyvatele (zejména národnostní menšiny v hraničních oblastech) v chudobě - produkce drog se tak stává opět jedním z mála zdrojů obživy.

Prodej drog je výnosným obchodem a je tomu tak po celém světě, nemusí se jednat o existenční nutnost. Světové produkci syntetických drog⁹ tak dominují Spojené státy americké. Amfetaminy a další drogy vyráběné v chemických laboratořích z chemicky čistých látek namísto extrakce alkaloidů z rostlin jsou typické pro vyspělé země světa. Legislativa je mnohdy příliš pomalá, aby stačila reagovat na vývoj nových látek zneužívaných pro toxikomanii. Pěstováním rostlin k výrobě drog se zabývá rezoluce ECOSOC 2008/26¹⁰.

3.2. Korupce

Praktiky skupin mezinárodního organizovaného zločinu se jen zřídka omezují striktně jen na ty spojené s drogami. Většinou dochází k propojení nejrůznější trestné činnosti - obchod s drogami je spojen s ilegálními nákupy a transfery zbraní, obchodem s lidmi a všudypřítomná je především výše zmíněná korupce. Korupční prostředí samotné umožňuje vznik skupin organizovaného zločinu. Uplácení a také pronikání osob spojených s touto trestnou činností do struktur policie, soudů nebo i jiných orgánů států může zajišťovat toleranci praktik organizovaného zločinu, nebo jejich lepší informovanost o postupu policie, či jejich plánech.

3.2.1. Definice korupce

Definicí korupce existuje celá řada, různí se však podle účelu, za jakým vznikly. Nejužívanější definicí, aplikovatelnou globálně bez ovlivnění kulturním zázemím jednotlivých států, je definice Transparency International:

---

⁶ www.un.org/en/ecosoc/docs/2006/resolution%202006-32.pdf

⁷ www.aktualne.centrum.cz/zahranici/amerika/clanek.phtml?id=688630

⁸ www.thehighroad.org/archive/index.php/t-46541.html

⁹ www.erowid.org/library/books_online/future_synthetic/future_synthetic.shtml

¹⁰ www.un.org/en/ecosoc/docs/2008/resolution%202008-26.pdf

„Corruption is operationally defined as the abuse of entrusted power for private gain. TI (Transparency International, pozn. autora) further differentiates between "according to rule" corruption and "against the rule" corruption. Facilitation payments, where a bribe is paid to receive preferential treatment for something that the bribe receiver is required to do by law, constitute the former. The latter, on the other hand, is a bribe paid to obtain services the bribe receiver is prohibited from providing.”¹¹

Další institucí, která má ke korupci, jako brzdě jednotlivých národních ekonomik, co říci, je Světová banka.

„The World Bank defines corruption as the abuse of public office for private gain. In 1996 the then-President of the World Bank, James D. Wolfensohn, declared that, for developing countries to achieve growth and poverty reduction, we need to deal with the cancer of corruption.”¹²

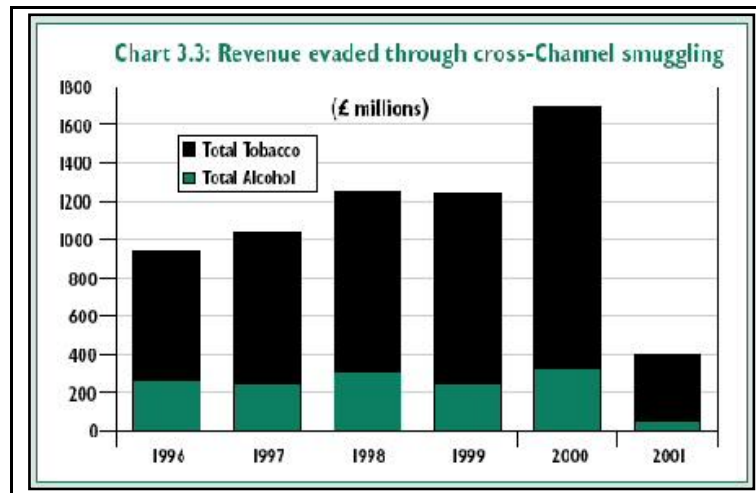
3.3. Daňové úniky spojené s pašováním povolených drog

Pokud mluvíme o drogách v kontextu organizovaného zločinu, nesmíme zapomenout na to, že existují drogy společností tolerované a z hlediska práva zcela legální (ve většině zemí legální pro dospělé), většinou jsou však pro svou škodlivost zdraví a potenciální ohrožení společnosti sociopatologickými jevy zatíženy různě vysokou spotřební daní. Při vysokém zdanění se potom vyplácí nakupovat tabákové výrobky a alkohol levněji v jiném státě s nižším daňovým zatížením těchto produktů. Organizované skupiny se zabývají výrobou či tranzitem a následným prodejem nezdaněného lihu (případně jen výrobou alkoholických nápojů z nezdaněného lihu) či pašováním nezdaněných tabákových výrobků. Jako příklad, o jaké částky mohou státní rozpočty v důsledku pašování přicházet, může posloužit následující graf odhadující zisky z pašování alkoholu a tabáku do britských přístavů:

---

¹¹ Zdroj definice: www.transparency.org/news_room/faq/corruption_faq#faqcorr1
„Korupce je pracovně definována jako zneužití svěřené moci k osobnímu zisku. Transparency International rozlišuje mezi korupcí „podle pravidel“ a „proti pravidlům“. První jmenovaný typ představuje transakce, kdy je předán úplatek s cílem získat zvýhodnění v něčem, co od příjemce vyžaduje zákon. Další jmenovaný oproti tomu znamená úplatek předaný s cíle získat služby, které má příjemce úplatku zákonem zakázané.“

¹² siteresources.worldbank.org/EXTABOUTUS/Resources/Ch18.pdf

Zdroj obrázku: customs.hmrc.gov.uk

3.4. Praní špinavých peněz

Nepřímým důsledkem této trestné činnosti může být i praní špinavých peněz, tedy snaha legalizovat kladné finanční přebytky z trestné činnosti a moci vykázat je jako legálně nabyté prostředky. Řešením je např. vykazování zisků v legálním podnikání, ale možných cest je více, především protože se výnosy z trestné činnosti nemusí omezovat jen na peníze, ale může se jednat i o hmotné statky, cenné papíry apod.

3.5. Mezinárodní obchod se zbraněmi

Právě nelegální obchodníci se zbraněmi mají nejbližší k obchodu s drogami a je možné tak na tyto dvě „komodity“ nahlížet ze stejné perspektivy. Ani u legálního obchodu se zbraněmi (ošetřeného mnohými mezinárodními dohodami) však není zcela jisté, že zbraně neskončí v rukou skupin zabývajících se organizovaným zločinem či jinou trestnou činností, případně skupin separatistických a jiných. Nelegální obchod se zbraněmi je pak ještě komplikovanější. Proto byl zaveden tzv. *End User Certificate* (Certifikát konečného uživatele, EUC), který má doklázat, kdo bude zbraně skutečně používat. Tento certifikát potvrzuje vláda (nebo jiní představitelé) země, do které zbraně míří, pro konkrétní organizaci.¹³ Prodeje zbraní jako strategického materiálu bývají jedním z klíčových prostředků diplomacie.¹⁴

Sledování zbraní však přesto není snadné - dochází k ilegálním reexportům zbraní třetím subjektům za účelem zisku. Mnohé země pak nedostatečně dbají na podmínky konkrétních prodejů, a tím činí situaci kolem skupin nakupujících zbraně netransparentní.¹⁵

¹³ Viz [http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/13F46A9787409848C12576270026ACE0/\\$FILE/1158%20uv090907.1158.pdf](http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/13F46A9787409848C12576270026ACE0/$FILE/1158%20uv090907.1158.pdf)

¹⁴ Viz zvedavec.org/komentare/2009/07/3245-obchod-se-zbranemi-rusko-ztraci-indii-jako-sveho-druheho-nejvetsiho-zakaznika.htm

¹⁵ www.parl.gc.ca/Content/SEN/Committee/371/ille/library/collin-e.htm

V rámci snah mezinárodního společenství o potírání této trestné činnosti byl na půdě Spojených národů přijat **Protokol proti nelegální výrobě palných zbraní, jejich částí a dílů a střeliva a obchodování s nimi**. Tento protokol doplňuje výše zmiňovanou Úmluvu OSN proti mezinárodnímu organizovanému zločinu.

2009 Export Rates to Mexico (Highest to Lowest)	
Source State	Crime Guns Exported Per 100,000 Inhabitants
Arizona	10.5
New Mexico	8.6
Texas	8.4
Wyoming	3.1
California	2.7
Oklahoma	2.4
Nevada	2.1
Colorado	2.0
Idaho	1.7
National Avg.	1.7

Odhadovaný objem ilegálního exportu zbraní z vybraných států USA do Mexika.

Zdroj obrázku: openleft.com

3.6. Obchod s lidmi

S nelegálním prodejem drog bývá spojen i obchod s lidmi, a to v několika podobách. Organizovaná ilegální imigrace přináší skupinám organizovaného zločinu zisky za samotnou pomoc při přechodu hranic, ale znamená také přítomnost osob, které se v tíživé sociální situaci snadno zapojí do nelegálních obchodních transakcí.

Nezanedbatelným aspektem je i organizovaná prostituce.¹⁶ Nejen kvůli ní byl Spojenými národy jako součást Úmluvy Spojených národů proti mezinárodnímu organizovanému zločinu přijat **Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodu s lidmi, zejména se ženami a dětmi** a také **Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky**.¹⁷

4. Ohniska problému na jednotlivých kontinentech

4.1. Afrika

Afrika se obecně potýká s problémy spojenými s korupčním prostředím a prorůstáním organizovaného zločinu do státních aparátů. Demokracie, kontrola moci veřejností, policie či orgány kontroly výběru daní - to jsou instituce, které více či méně selhávají

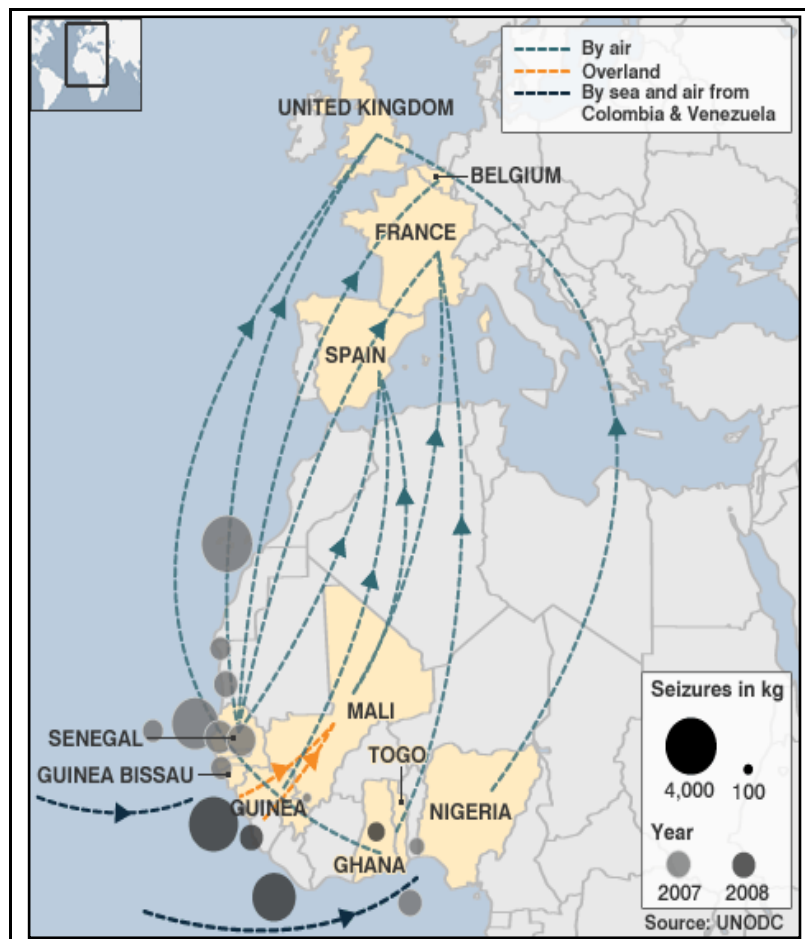
¹⁶ news.branyvnimani.cz/index.php?article_id=9969

¹⁷ www.unodc.org/easternafrika/en/illicit-drugs/drug-trafficking-patterns.html

v četných státech světadílu. Toxikomanie se v posledních letech rozšiřuje a prodej drog se stává snazším zdrojem příjmů pro organizovaný zločin, který následně korumpuje a získává moc politickou, moc nad ozbrojenými složkami, kontrolu nad nerostným bohatstvím zemí apod.

V Africe najdeme typicky tranzitní oblasti drog¹⁸, pocházejících z jihovýchodní Asie, či Jižní Ameriky. Dále tyto látky pokračují do Evropy či Severní Ameriky.

Cesty exportu drog ze západu Afriky do Evropy.

Mezi státy známé činností organizovaného zločinu patří Libérie nebo Nigérie (organizované skupiny z této nejhustěji obydlené země Afriky působí v mnohých dalších státech i mimo kontinent). Nigerijské zločinecké organizace se zaměřují především na tranzit drog z Asie do vyspělých zemí. Překlad drog z Jižní Ameriky pak zajišťují zločinecké organizace především ve státě Guinea-Bissau.¹⁹

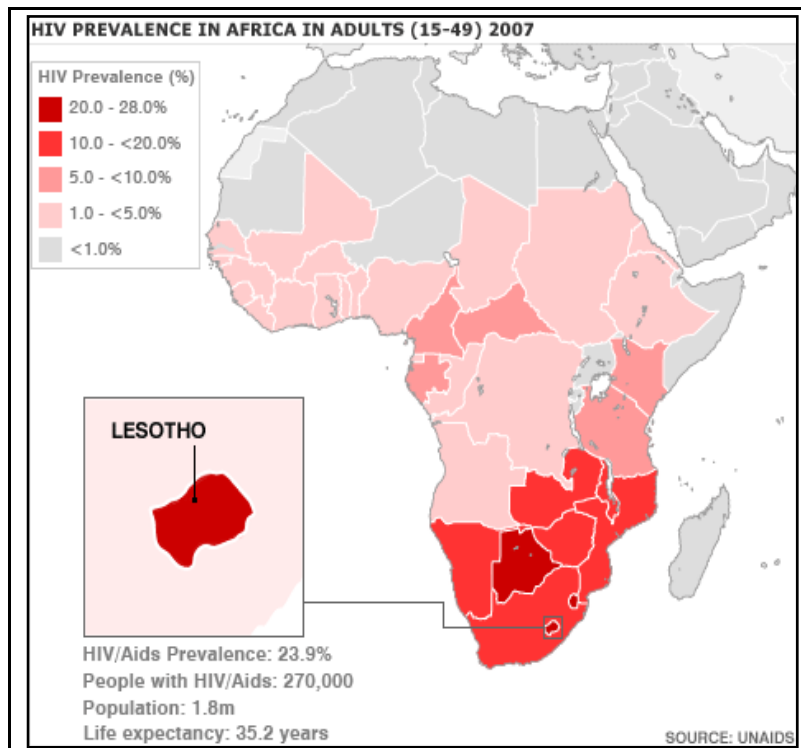
Neopomenutelnou hrozbou pro africký kontinent je šíření chorob prostřednictvím sdílení jehel narkomany. Přes 25 milionů Afričanů je HIV pozitivních, což tvoří dvě

¹⁸ aktualne.centrum.cz/zahranici/clanek.phtml?id=648227

¹⁹ www.afrik.com/article1580.html

třetiny nakažených celého světa.²⁰ Zvláště komplikovanou situaci sledujeme v Lesothu.²¹ U Afriky je tedy třeba vnímat i závažné sociální a hygienické dopady.

Prevalence HIV pozitivita v Africe u dospělých.

Bojem proti drogám v Africe se z mezinárodních organizací zabývá hlavně IPA (International Police Association) operující především na jihu Afriky. Regiony klíčové pro obchod s drogami (sever a východ Afriky) zůstávají poněkud stranou mezinárodních policejních organizací (důvodem může být provázanost vlád a organizovaného zločinu).

4.2. Asie

Jak bylo nastíněno výše, organizovaná trestná činnost spojená s drogami je v Asii doménou především dvou klíčových regionů: zlatého trojúhelníku (Golden Triangle; Barma, Thajsko, Laos), ve kterém bychom našli produkci opiátů, především heroinu (pěstován je tedy především mák setý) a zlatého půlměsíce (Golden Crescent; Afghánistán, Írán, Pákistán), rovněž typické produkci opiátů. Specifikem těchto regionů je jen Írán, který není zemí produkce, ale spotřeby a tranzitu drog. Pěstováním drog v těchto zemích trpí i okolní státy, které se stávají zeměmi tranzitu (např. Tádžikistán je zemí tranzitu afghánského opia).

²⁰ news.bbc.co.uk/2/hi/africa/7703032.stm

²¹ www.gak.gov.ru/gak.shtml

Další skupiny organizovaného zločinu, zejména z Hongkongu nebo Macaa, způsobují problémy po celém východním pobřeží Asie, včetně Číny nebo Japonska. Činnost těchto skupin je však více limitována činností bezpečnostních složek zmiňovaných zemí.

Specifickou kategorií je Ruská federace. V souvislosti s Ruskem se někdy hovoří o mafiokracii, proto má Federální protidrogová služba²² tak složitou práci. Rusko je známé svým chladným postojem k protidrogové prevenci, přestože se samo nachází na tranzitní trase heroínu z afghánských polí do severní Evropy.²³ Stupeň propojení zločineckých skupin s establishmentem je vysoký a boj proti praktikám mafie nedostatečný. V Rusku a na Ukrajině se navíc s rozšířeným zneužíváním omamných látek šíří i epidemie AIDS.

4.3. Austrálie a Oceánie

Snad geografická poloha předurčuje Austrálii k tomu, aby byla trochu stranou všech cest pro pašování drog. Působí zde sice některé mezinárodní organizované skupiny (zejména z oblasti východní a jihovýchodní Asie), ale státy bohatého jihu jako Austrálie či Nový Zéland se dovedou účinněji bránit. Zneužívání drog se snaží zabránit četné vládní²⁴ i nevládní²⁵ organizace, což snižuje poptávku po nich.

4.4. Evropa

Evropa je regionem významného importu drog. Do severní a východní Evropy se drogy dostávají přes Ruskou federaci z oblasti zlatého půlměsíce, do jižní Evropy pak z Jižní Ameriky (mnohdy přes Afriku) a do jihovýchodní Evropy často z oblasti severní Afriky či Blízkého východu.

Přestože Evropská unie i jednotlivé státy financují preventivní programy, toxikomanie je rozšířená²⁶. Organizovaný zločin má navíc v Evropě dlouhou tradici - kořeny italské mafie sahají až do počátku 18. století. Vysoce organizované skupiny zajišťují prodej dovezených drog v samotné Itálii, případně jiných zemích v rámci Schengenského prostoru. Svou roli hraje i balkánská mafie, operující v zemích bývalé Jugoslávie. Tyto skupiny nejsou tak dobře organizované, jedná se spíše o menší a hůře propojené skupiny založené mnohdy na bázi širší rodiny.²⁷

---

²² www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/108693-drogy-zabiji-v-rusku-30-tisic-lidi-rocne-prevence-chybi

²³ www.ancd.org.au

²⁴ www.drugfree.org.au/about

²⁵ web4health.info/en/answers/add-world-statistics.htm

²⁶ Viz

www.etcgraz.at/cms/fileadmin/user_upload/humsec/Workin_Paper_Series/Working_Paper_An_astasijevic.pdf

²⁷ www.icm.cz/vyrocní-zprava-osn-o-drogach-sto-let-mezinarodni-kontroly-drog-u

4.5. Jižní Amerika

Jižní Amerika se potýká s obchodem s drogami významnou měrou a je významným exportérem především kokainu pro evropské trhy. Většina drog je pašována přes Venezuelu. Častá je přeprava menšími letadly soukromých společností, které nedostatečně dbají na kontrolu cestujících. Možné je i zapojení podnikatelů v pozemní dopravě.

Největším producentem koky na světě je Kolumbie, dále pak Bolívie a Peru (kde je však možné pěstovat koku legálně). Spekuluje se i o napojení gerily FARC, operující v Kolumbii (především u hranic s Venezuelou) a ilegálních nákupech zbraní tohoto hnutí z příjmů za prodej kokainu.²⁸

Policie v mnohých státech, zejména v Kolumbii, je laxní v boji proti této trestné činnosti. Důvodem může být napojení drogových kartelů na složky státní moci. Část drogové produkce končí ve Spojených státech amerických, proto se USA aktivně zapojují do boje přímo s pěstiteli drog, a to zejména finanční pomocí místním vládám určenou na operace policie s cílem ničení míst pěstování a zpracování koky.²⁹

Cesty exportu drog z Jižní do Severní Ameriky.

Zdroj obrázku: drogues.webnode.com

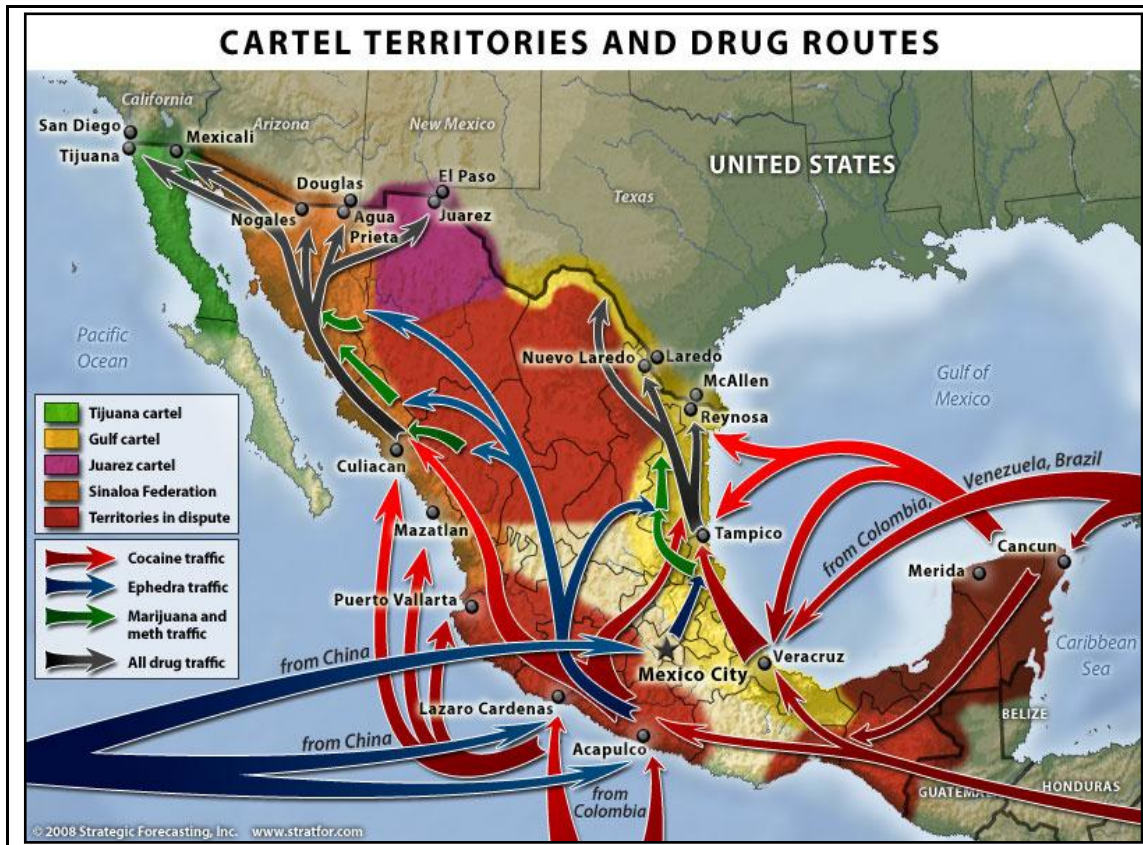
4.6. Severní Amerika

Spojené státy mexické jsou významnou tranzitní zemí pro trh ve Spojených státech amerických, případně v Kanadě. Podle údajů Ministerstva zahraničních věcí USA pochází až 90% kokainu v zemi z dovozu z Mexika.³⁰

28 <http://rqla.upol.cz/state.php?name=Bolivie>

29 www.americkecentrum.cz/program/boj-proti-drogam-v-severni-americe

30 www.scielosp.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0036-36341999000300014

Oblasti vlivu jednotlivých drogových kartelů v Mexiku a cesty exportu jednotlivých drog.
Zdroj obrázku: mexican-cartels.blogspot.com/

Navíc jsou drogy v Mexiku přímo pěstovány, případně synteticky vyráběny.³¹ Pašování do USA po zemi není v masové míře možné díky důkladným silničním kontrolám, může k němu však docházet v kamionech s legálně dováženým zbožím, ve kterých překročí hranici USA a Mexika díky Severoamerické dohodě o volném obchodu každý rok zboží za bezmála 400 mld. USD.

Mexiko trpí velkými politickými problémy způsobenými vlivem drogových kartelů v zemi. Prezident Felipe Calderón³² sice vyhlásil drogovým kartelům válku a finančně ho v boji podporuje i federální vláda USA, stále však dochází k vraždám, únosům a další trestné činnosti³³, se kterou je spojen organizovaný zločin a která provází zpravidla obchod s drogami.

Zmiňme ještě léky, které legální, či nelegální cestou překračují 45.(event. 49.) rovnoběžku, tvořící nejdelší nechráněnou státní hranici této planety, kterou díky alianci volného obchodu NAFTA překročí každou minutu zboží a služby v hodnotě

³¹ Vypočítáno autorkou - zdroj:
www.businessinfo.cz/cz/sti/mexiko-zahranicni-obchod-zeme/6/1000581

³² www.economia.com.mx/felipe_de_jesus_calderon_hinojosa.htm

³³ www.icm.cz/vyrocní-zprava-osn-o-drogach-sto-let-mezinarodni-kontroly-drog-u

jeden milion USD, hranici Spojených států amerických a Kanady. Kanadský zdravotnický systém je model známý unikátní dvoustupňovou správou a to na úrovni provinční a federální. Na chodu celého systému se pak podílejí veřejné i soukromé subjekty. Zdravotnictví štědře podporované málo lidnatým státem s ekonomikou velmi výkonnou díky vyspělému primárnímu a terciárnímu sektoru (prvovýroba - premiér, sektor služeb - terciér) snáší i vysokou míru nadužívání léčiv, kterým jsou Kanadčané známí.

Ceny léků se navíc pohybují na nižších hodnotách než v USA (kvůli dvouúrovňové správě se však ceny konkrétních preparátů mohou lišit v různých kanadských provinciích). Specifikem je i volná dostupnost (bez lékařského předpisu) účinných látek, v USA bez doporučení lékaře neprodejných. Kombinace nízké ceny a dostupnosti účinných látek se tedy spolu s faktem, že 75% exportu Kanady míří do USA skrz nestřeženou hranici, spojuje v logický důsledek: léky mohou být ilegálně převáženy spolu s jiným zbožím z Kanady do USA, kde mohou sloužit k výrobě stimulantů a dalších syntetických drog pro místní trh. Je však nezbytné vzít v úvahu, že důsledky této trestné činnosti jsou minimální vzhledem k ekonomice USA či Kanady. V jiných výše zmíněných případech mohou zisky skupin mezinárodního organizovaného zločinu z prodeje drog činit obraty nezanedbatelné vzhledem k HDP státu (Kolumbie) nebo ho i převýšit (některé africké země).

5. Boj proti mezinárodnímu organizovanému zločinu

Mnohé globální i mezinárodní organizace se pokoušejí přijímat opatření působící proti činnosti skupin mezinárodního ozbrojeného zločinu a to jak na úrovni spolupráce mezivládní, tak i mezi jednotlivými státními orgány (policie, celní správa a další). Jako příklad lze uvést dvě organizace: Mezinárodní policejní asociaci za organizace umožňující těsnější spolupráci a Evropskou unii jako vzor centralizované spolupráce v boji proti organizovanému zločinu na regionální bázi.

5.1. Mezinárodní policejní asociace (IPA – International Police Association)

Organizace, působící v jedenašedesáti zemích světa, rozdělená na regionální buňky, která se snaží navazovat kontakty mezi konkrétními policisty a vyšetřovateli a napomoci tak snazší spolupráci policie v těchto zemích.

5.2. Evropská unie

Významu pro celý kontinent nabývá boj proti organizovanému zločinu zejména na území schengenského prostoru. Vedle strategií v boji proti organizovanému zločinu jednotlivých zemí existuje i řada iniciativ a protokolů na unijní úrovni. Multidisciplinární pracovní skupina Rady Evropské unie pro organizovaný zločin je místem přípravy budoucích strategií tohoto boje, jedná se tedy o klíčovou instituci zabývající se organizovaným zločinem pro všechny země evropské sedmadvacítky.

Klíčovým dokumentem je pak tzv. OCTA (Organised Crime Threat Assessment, Hodnocení rizik organizovaného zločinu), která má sloužit za vzor jednotlivým

členským státům pro přípravu vlastních strategií boje proti organizovanému zločinu. Každý stát by si měl ideálně vybírat ta témata, která se ho týkají a přizpůsobit lokálním podmínkám strategie OCTA. Podstata OCTA tkví v identifikaci současných a odhadnutí budoucích hrozeb organizovaného zločinu.

6. Boj proti drogám na půdě reálné Hospodářské a sociální rady OSN

Jedním z odborných orgánů Hospodářské a sociální rady Spojených národů je i International Narcotics Control Board (INCB).³⁴ Zástupci tohoto orgánu pořádají mise do jednotlivých zemí, kde sledují úroveň a efektivitu vládních protidrogových opatření. Na jejich internetových stránkách nalezne delegát i zprávy z misí v jednotlivých státech.

Drogové problematiky se týkají četné dokumenty, které ECOSOC v posledním desetiletí přijal. Důraz je kladen na kvalitu a srovnatelnost dat o užívání drog v jednotlivých státech (rezoluce ECOSOC 2007/10); mezinárodní koordinaci protidrogové politiky, potírání korupce i praní špinavých peněz a sdílení informací v trestněprávních otázkách (rezoluce 2006/30, vč. tzv. Dohody z Baku); jakož i na intenzivní spolupráci v oblasti výchovy mládeže (rezoluce 2007/27).

Odborným orgánem Hospodářské a sociální rady v této otázce je Komise pro narkotika, založená v roce 1946 jako specializovaná instituce ECOSOC. Dohlíží zejména na implementaci mezinárodních dohod o potírání výroby a distribuce narkotik a jiných návykových látek.⁶

7. Závěr

Každý delegát, který by rád uspěl při zastupování svého státu v tomto bodu agendy, se bude připravovat analogicky k postupu Evropské unie při přípravě OCTA. Jako součást kompletní analýzy obchodu s drogami ve vlastním státě je nutné identifikovat hrozby reálné pro tento stát, dále hledat země a organizace, které s ním spolupracují v boji proti mezinárodnímu organizovanému zločinu (popř. konkrétním hrozbám). Od postupu regionální organizace je možné odvodit vlastní vyjednávací strategii, přičemž většina zemí uveřejňuje na stránkách svého ministerstva vnitra strategii pro boj s organizovaným zločinem.

Oblast organizovaného zločinu a obchodu s drogami je problematikou, která se týká rozvinutého i rozvojového světa a důsledkem činnosti obchodníků s drogami jsou hospodářské, politické i sociální ztráty. Tyto skutečnosti kladou na mezinárodní společenství vysoké nároky v oblasti koordinace a vynucování protidrogových opatření, nicméně úspěch takových opatření závisí především na jednotlivých státech a udržitelnost pozitivních změn je na tomto poli velmi nesnadná.

---

³⁴ Oficiální internetové stránky: www.incb.org

8. Doporučené zdroje

Mezinárodní organizovaný zločin na webu MVČR:

www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D

Boj proti mezinárodnímu organizovanému zločinu jako jedna z priorit Českého předsednictví EU v roce 2009:

www.eu2009.cz/cz/eu-policies/justice-and-home-affairs/fight-against-organised-crime-and-terrorism/boj-proti-organizovanemu-zlocinu-a-terorismu-649

Aktuální akční plán Evropské unie v boji proti drogám (2009-12):

ec.europa.eu/ead/docs/action_plan/anti-drug_v12_EN.PDF

Oficiální webové stránky Mezinárodní policejní asociace (IPA):

www.vip-ipa.cz/

Oficiální webové stránky Centra CIA pro zločin a narkotika:

www.cia.gov/offices-of-cia/intelligence-analysis/organization-1/the-cia-crime-and-narcotics-center.html

Cesty drog v Jižní Americe:

mondediplo.com/maps/drugs

Cesty drog v Jihovýchodní Asii:

www.whitehousedrugpolicy.gov/international/southeast_asia.html

Rizika obchodu drogami ve východní Africe:

www.unodc.org/easternafrika/en/illicit-drugs/index.html

Rizika obchodu drogami v Africe obecně:

news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6274590.stm

Podrobněji o kanadských léčivech, zdravotnickém systému a hrozbách spojených s nerovnováhou cen léků v regionu:

arthritis.about.com/cs/dollars/a/canadadrugs.htm

Více o postupu Organizace spojených národů v souvislosti s léky v Severní Americe:

www.bmj.com/content/333/7573/824.4.full

Zprávy z misí International Narcotics Control Board, detailně o mnoha státech nezmíněných ve zdrojích výše:

www.incb.org/incb/activities.html

Autor: Kamila Polívková

Redakční úprava: Petra Pejchová, Votěch Fiala, Laura Havlová, Dominika Holečková, Filip Chráska, Tomáš Konečný, Jan Potucký, Thu Thuy Truong, Jan Zipser

Grafická úprava a tech. spolupráce: Zuzana Procházková

Odborná spolupráce: Výzkumné centrum AMO (ředitel JUDr. PhDr. Tomáš Karásek, PhD.)

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XVII. ročníku Pražského studentského summitu.

© AMO 2011

Asociace pro mezinárodní otázky,
Žitná 27, 110 00 Praha 1
Tel./fax: +420 224 813 460,
e-mail: model.osn@amo.cz,
IČ: 65 99 95 33

»www.amo.cz«

»www.studentsummit.cz«

TOP PARTNEŘI

GENERÁLNÍ PARTNER
MODELU OSN

HLAVNÍ PARTNER
MODELU OSN

HLAVNÍ PARTNER
MODELU NATO

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

MODEL NATO IS CO-SPONSORED BY
THE NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION

HLAVNÍ PARTNER
MODELU EU

Zastoupení
Evropské komise
v České republice

PARTNER ZAHÁJENÍ

PARTNER JEDNÁNÍ

UNIVERZITNÍ
PARTNER

DODAVATELÉ SLUŽEB

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

RESPEKT

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

PARTNER CHRONICLE

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Pražský studentský summit
projekt Asociace pro mezinárodní otázky